

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Социологија (66 часова)

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења Социологије је да кроз овладавање основним социолошким појмовима, теоријама, концептима и принципима, оспособи ученике да разумеју сложеност и разноврсност функционисања друштва на локалном и глобалном нивоу, факторе који делују у друштву и њихову међузависност, ради развијања знања, вештина и ставова неопходних за одговорно и успешно учешће у друштвеном животу, критичко и конструктивно промишљање о односу појединца, институција и друштва, о проблемима савременог глобалног и српског друштва, начинима на који они настају и како се могу решавати.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Учењем социологије ученик ће: развити способност за разумевање и критичко просуђивање друштвених појава, стећи увид у сложеност и међузависност друштвених односа и процеса и њихових социјалних, економских, политичких, културних, етничких, верских и других специфичности; повезати социолошка знања са знањима других наука; располагати функционалним знањима неопходним за оријентацију и активно и одговорно учешће у савременом друштву; унапредити вештину комуникације и развијати културу аргументованог дијалога; афирмативно изражавати свој и поштовати идентитет другог; развити свест о разноврсности култура, вредности и ставова и потреби уважавања тих разлика.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Ученик стиче знање о основним социолошким појмовима, теоријама и истраживачким методама; објективно анализира и вреднује друштвене догађаје и појаве; препознаје друштвене проблеме у свом окружењу и формулише питања која воде њиховом решавању, критички усваја информације о друштву раздвајајући битне од небитних чињеница; користи истраживачке технике за извођење

једноставних социолошких истраживања; упознаје облике друштвеног раслојавања, узроке и последице глобализације, транзиције, утицај медија на формирање погледа на свет, улогу економије, политике, културе и религије у друштву, улогу и значај породице, локалне заједнице и нације; препознаје облике друштвених девијација, уочава и процењује облике и изворе политичке и социјалне манипулације; развија хуманистичке вредности; култивише и унапређује однос према владавини права и правној држави; развија осећај одговорности за сопствене акције и изборе, подстиче радозналост, отвореност ума, посвећеност личном развоју, емпатију и солидарност са другима, повезујући лично искуство са ширим друштвеним окружењем.

ИСХОДИ	Ред. Бр. теме	ТЕМА	Бр. часова	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни појам друштва, друштвених појава и друштвеног детерминизма; – користи правилно, у усменом и писменом излагању, основне социолошке појмове; -примењује основну методологију у једноставном социолошком истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику 	1.	ШТА ЈЕ СОЦИОЛОГИЈА	7	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – уважава индивидуалне, друштвене и културне различитости; – објасни појам и значај обичајних и моралних норми; 	2.	ПОЈЕДИНАЦ, КУЛТУРА И ДРУШТВО	4	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
<ul style="list-style-type: none"> – дефинише појмове друштвене структуре и друштвеног система и разликује њихове елементе; 	3.	СИСТЕМ И ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА	5	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје, на датим примерима, врсте друштвеног раслојавања; 	4.	ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА	7	Компетенција за целоживотно учење	

<ul style="list-style-type: none"> – процењује значај отворености друштва за друштвени развој; -препознаје појам и врсте социјалне стратификације и, на конкретним примерима, узроке и последице друштвених неједнакости и сиромаштва 				<p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	
<p>- објасни појам друштвених промена и њихове различите облике</p>	5.	<p>ДРУШТВЕНА ПРОМЕНА И ДРУШТВЕНИ СУКОБИ</p>	3	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – критички процењује различите аспекте глобализације; – образложи добре и лоше стране експанзије информационих 	6.	<p>ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ТРАНЗИЦИЈА</p>	3	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p>	

<p>технологија; -анализира стање у српском транзицијском друштву и препознаје предности и недостатке транзиције у својој локалној средини</p>				<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – упореди и анализира демографска кретања у савременом свету и Србији; – идентификује феномен миграција и избеглиштво као сталан глобални процес; – издвоји главне узроке еколошких проблема; – заузима активан став у односу на локалне и глобалне еколошке проблеме и питања одрживог развоја; 	7.	СТАНОВНИШТВО И ЕКОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ	4	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – идентификује узроке и последице процеса урбанизације; 	8.	ГРАД И НАСЕЉА	4	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и</p>	

				информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам рада и поделу рада као основног феномена људског постојања; – препознаје улогу економских институција у савременим друштвима; 	9.	РАД И ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ ДРУШТВА	4	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
<ul style="list-style-type: none"> – опише и интерпретира појмове политике, моћи, државе и издвоји главне типове политичких актера и поредака; – промовише идеје владавине права и социјалне правде; – залаже се за поштовање принципа уставности и законитости; 	10.	ПОЛИТИКА	7	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	

<ul style="list-style-type: none"> – критички анализира достигнућа и мањкавости демократије и утврди важност владавине права и правне државе; – повеже појам и функције идеологија са конкретним примерима, изводећи закључке о могућим последицама манипулације; – тумачи сврху и деловање политичких партија, политичких покрета и организација цивилног друштва; 				<p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – аргументовано расправља о функцији и утицају мас-медија; – препозна механизме медијске манипулације; 	11.	МЕДИЈИ И КОМУНИКАЦИЈА	4	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове етничка заједница, народ, нација, националне мањине; – анализира врсте, узроке и последице национализма; 	12.	НАЦИЈЕ И НАЦИОНАЛИЗАМ	3	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и</p>	

				информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам религије као важног облика друштвене свести; – наведе основне одлике секуларног друштва; 	13.	РЕЛИГИЈА	4	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
<ul style="list-style-type: none"> – формулише социолошко одређење породице, њене историјске облике и функције; – дискутује о будућности породице; 	14.	ПОРОДИЦА	4	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама	

				Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
– препозна узроке и наведе облике девијантног понашања;	15.	ДЕВИЈАНТНОСТ	2	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
– аргументовано дискутује о узроцима и облицима ризичног понашања младих; – дискутује о положају и проблемима младих у Србији.	16.	МЛАДИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ	2	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција	

				Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема	
--	--	--	--	---	--